

TÜRKİYE'DE GÖÇ VE
GÖÇMEN BAĞLAMINDA

DEĞİŞEN ÖTEKİ ALGISI II ÇALIŞTAYI

IN THE CONTEXT OF IMMIGRATION AND
IMMIGRANTS IN TÜRKİYE

CHANGING PERCEPTION OF THE OTHER WORKSHOP II

Özet Rapor
Summary Report

25-26 MAYIS, ANKARA
MAY 25-26, ANKARA

TÜRKİYE'DE GÖÇ VE GÖÇMEN BAĞLAMINDA
DEĞİŞEN ÖTEKİ ALGISI II ÇALIŞTAYI ÖZET RAPORU

IN THE CONTEXT OF IMMIGRATION
AND IMMIGRANTS IN TÜRKİYE
CHANGING PERCEPTION OF THE OTHER
WORKSHOP II SUMMARY REPORT

YAZAR/AUTHOR: **SÜLEYMAN SOYHANOĞLU**
ÇEVİRMEN/TRANSLATOR: **DİLAY SULAR**

GRAFİK TASARIM:
RUHA MEDYA A.Ş.

ISBN: **978-625-95404-5-0**
E ISBN: **978-625-95404-6-7**

Göç Araştırmaları Vakfı / Migration Research Foundation
Hacettepe Mahallesi Fener Sokak No: 5 06230 Altındağ/Ankara, Türkiye

Tel.: (0312) 473 76 11
Fax: (0312) 473 79 14

Kitapçığın tüm yayın hakları Göç Araştırmaları Vakfına aittir. Tanıtım amacıyla, kaynak göstermek şartıyla yapılacak sınırlı alıntılar dışında, yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir elektronik veya mekanik araçla çoğaltılamaz. Eser sahiplerinin manevi ve mali hakları saklıdır.

All publication rights of this booklet belong to Migration Research Foundation. Except for limited excerpts for promotional purposes, it may not be reproduced by any electronic or mechanical means without the written permission of the publisher. The intellectual and commercial rights of the authors are reserved.

İÇİNDEKİLER

YÖNETİCİ ÖZETİ	2
ÖZET	3
1. GİRİŞ	4
2. METODOLOJİ	6
2.1. Katılımcı Seçimi ve Dağılımı	6
2.2. Çalıştayın Yapısı	6
2.3. Veri Toplama ve Analiz	7
2.4. Katılımcı Profili	7
2.5. Araçlar ve Teknikler	7
3. ÇIKTILAR	8
3.1. Tespitler	8
3.1.1. Toplumsal Kutuplaşma ve Çatışma	8
3.1.2. Ayrımcılık ve Ötekileştirmenin Toplumsal Dokuya Etkileri	8
3.1.3. Medyanın Göçmen Karşıtlığı Üzerindeki Olumsuz Etkisi	9
3.1.4. Göçmenlerin Yaşam Koşulları	9
3.1.5. Medya Kuruluşlarının Göçmen Politikalarındaki Rolü	9
3.1.6. Göçmen Politikalarında İstikrar İhtiyacı	9
3.1.7. Göç İdaresi Başkanlığı'nın Strateji Belirlemedeki Eksiklikleri	10
3.1.8. Göçmen Meselesinin Seçim Dönemlerinde Politik Bir Araç Olarak Kullanılması	10
3.1.9. Hukuki Destek Mekanizmalarının Erişilebilirliği	10
3.1.10. Sınır Dışı Edilme Süreçleri	11
3.1.11. Geri Gönderme Sonucu Aile Parçalanmaları	11
3.1.12. Uluslararası Öğrencilerin Karşılaştığı Zorluklar	11
3.2. Öneriler	11
3.2.1. Okullarda Uyum Programlarının Geliştirilmesi	12
3.2.2. Uluslararası Öğrencilerin Şartlarının İyileştirilmesi	12
3.2.3. Toplum Genelinde Bilinçlendirme Kampanyaları	12
3.2.4. Medyanın Göçmenlere Yönelik Söylemlerinin Düzenlenmesi	12
3.2.5. Barınma Sorunlarının Çözülmesi	12
3.2.6. Sağlık Sigortası ve Kayıt Süreçlerinin Basitleştirilmesi	13
3.2.7. Psikososyal Destek Hizmetlerinin Geliştirilmesi	13
3.2.8. Göçmenlerin İstihdam Olanaklarının Artırılması	13
3.2.9. Adil ve Eşit İş Koşullarının Sağlanması	13
3.2.10. Hukuki Yardım Hizmetlerinin Genişletilmesi	14
3.2.11. Şiddet ve Suistimalin Önlenmesi İçin Adli Destek	14
3.2.12. Göçmenlerin Güvenliği İçin Kolluk Kuvvetlerinin Eğitilmesi	14
3.2.13. Suç Örgütleri Tarafından İstismarın Önlenmesi	14
3.2.14. Göçmenlerin Haklarının Korunması İçin Yasal Düzenlemeler	14
3.2.15. Göçmen Politikalarının Sürdürülebilirliği	15
3.2.16. Eylem Planlarının Güncellenmesi ve Yenilerinin Oluşturulması	15
4. SONUÇ	16
KAYNAKÇA	18

YÖNETİCİ ÖZETİ

Göç Araştırmaları Vakfı tarafından düzenlenen bu çalıştay, Türkiye'deki göçmenlerin karşılaştığı temel sorunları ele almak ve bu sorunlara yönelik etkili çözümler geliştirmek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Türkiye'nin göçmen politikalarını daha sürdürülebilir ve kapsayıcı bir yapıya kavuşturma yolunda önemli bir adım olan bu organizasyon, göçmenlerin yaşadığı zorlukları ve bu zorlukların toplumsal uyum üzerindeki etkilerini derinlemesine inceleme fırsatı sunmuştur.

Çalıştayda elde edilen tespitler ve geliştirilen öneriler, birlikte yaşanabilir bir toplum oluşturma konusunda politika yapımcılar, saha çalışanları, akademisyenler, bürokratlar ve diğer paydaşlar için yol gösterici niteliktedir. Göçmen öğrenciler için uyum programları oluşturulması, toplum genelinde bilinçlendirme kampanyalarının düzenlenmesi ve medyanın söylemlerinin düzenlenmesi gibi somut adımlar, birlikte yaşanabilir bir toplumu desteklemek için atılması gereken kritik adımları ortaya koymaktadır.

Barınma koşullarının iyileştirilmesi, sağlık sigortası ve kayıt süreçlerinin basitleştirilmesi gibi öneriler, göçmenlerin temel haklarına daha kolay erişim sağlamaları için gerekli düzenlemeleri işaret etmektedir. Çalıştay süresince geliştirilen bu ve bunun gibi çözüm önerileri, göçmenlerin yaşam kalitesini artırmayı ve toplumsal barışı güçlendirmeyi amaçlarken daha yaşanabilir bir toplum idealine hizmet etmektedir.

Göçmenlerin karşılaştığı sorunların çözümüne yönelik hukuki yardım hizmetlerinin genişletilmesi ve adli destek mekanizmalarının güçlendirilmesi gibi adımlar, hem göçmenlerin haklarını koruma hem de toplumsal uyumu sağlama açısından büyük önem taşımaktadır.

Çalıştay, aynı zamanda göçmenlerle ilgili farkındalığı artırma ve göçmenlerin toplumsal entegrasyonunu destekleme konusunda çeşitli aktörler arasında iş birliğini teşvik etmiştir. Kamu kurumları, üniversiteler ve sivil toplum kuruluşlarının katılımıyla gerçekleşen bu çalıştay, göçmen sorunlarına yönelik daha kapsamlı ve koordineli bir yaklaşım benimsenmesi gerektiğini gözler önüne sermiştir.

Göç Araştırmaları Vakfı olarak, bu çalıştayın sonuçlarının Türkiye'nin göç politikalarına önemli katkılar sağlayacağına inanıyoruz. Geliştirilen öneriler, göçmenlerin yaşamlarını iyileştirmeye yönelik somut adımlar atılmasını teşvik edecek ve toplumun genel refahına katkıda bulunacaktır. Toplumsal barışı ve dayanışmayı güçlendirmek adına, göçmenlere yönelik daha kapsayıcı ve empatiye dayalı bir yaklaşım benimsemek, hepimizin ortak sorumluluğudur.

Bu çalıştayda emeği geçen herkese teşekkür ediyor ve bu alandaki çalışmalarımızın devam edeceğini belirtmek istiyoruz. Birlikte daha kapsayıcı, adil ve müreffeh bir toplum inşa edebiliriz.

Türkiye’de yaşayan göçmenlerin karşılaştığı temel sorunların tespiti ve bu sorunlara yönelik çözüm önerilerinin geliştirilmesi amacıyla gerçekleştirilen çalışma, eğitim, sağlık, barınma, istihdam, güvenlik ve hukuk perspektifleriyle göçmenlerin içerisinde bulunduğu mevcut durumu betimlemektedir. Bu bağlamda çalışma; göçmen karşıtlığının, ayrımcılığın, ötekileştirmenin ve medyanın etkilerinin göçmenlerin yaşamlarını olumsuz etkilediğini vurgulamaktadır.

Çalıştay iki gün süren yoğun bir program çerçevesinde gerçekleştirilmiştir. İlk gün, göçmenlerin yaşadığı sorunlar genel bir çerçevede tüm katılımcıların görüşlerini belirttiği oturumlar şeklinde düzenlenmiş, ikinci gün ise belirlenen konu başlıkları etrafında daha derinlemesine grup çalışmaları yapılmıştır. Kamu kurumları, üniversiteler ve sivil toplum kuruluşlarından gelen toplamda 42 katılımcı, göçmenlerin sorunlarını doğrudan ifade etmiş ve bu sorunlara yönelik çözüm önerileri sunmuştur. Çalıştay sırasında yapılan tartışmalar ve sunulan öneriler ses kayıtlarıyla belgelenmiş ve tematik analiz yöntemi kullanılarak değerlendirilmiştir.

Çalıştayda elde edilen bulgular genel olarak, göçmen karşıtlığının toplum içinde kutuplaşmalara ve çatışmalara yol açtığını göstermektedir. Ayrımcılık ve ötekileştirmenin göçmenlerin ekonomik bağımsızlıklarını kazanmasını zorlaştırdığı ve kötü yaşam koşullarına neden olduğu tespit edilmiştir. Medyanın göçmenlere yönelik olumsuz söylemleri; kamuoyunda önyargıları ve ayrımcılığı artırmakta, bunun da göçmenlerin toplumsal uyumunu zorlaştırdığı gündeme getirilmiştir. Göçmenlerin barınma, sağlık hizmetlerine erişim ve çalışma izinleri gibi temel haklar açısından ciddi sorunlar yaşadığı vurgulanmıştır. Ayrıca, geçici koruma yönetmeliği, çalışma izinleri, seyahat süreci ve sınır dışı etme uygulamaları ve politikaları gibi noktalardaki göçmen politikalarının çok başlılığı ve hukuki destek mekanizmalarındaki eksiklikler de çalıştayda gündeme gelen önemli bulgular arasındadır.

Yapılan çalıştayın sonucunda, göçmenlerin karşılaştığı sorunların çözümüne yönelik çeşitli öneriler geliştirilmiştir. Bu öneriler arasında okullarda göçmen öğrenciler için özel uyum programlarının geliştirilmesi, toplum genelinde bilinçlendirme kampanyalarının düzenlenmesi ve medyanın göçmenlere yönelik söylemlerinin sorgulanması önerilmiştir. Ayrıca, göçmenlerin barınma koşullarının iyileştirilmesi, sağlık sigortası ve kayıt süreçlerinin basitleştirilmesi, psikososyal destek hizmetlerinin geliştirilmesi, göçmenlerin istihdam olanaklarının artırılması ve adil iş koşullarının sağlanmasının gerekliliği vurgulanmıştır. Hukuki yardım hizmetlerinin genişletilmesi, göçmenlere yönelik şiddet ve suistimalin önlenmesi için adli destek mekanizmalarının güçlendirilmesi ve göçmenlerin güvenliğini sağlamak amacıyla kolluk kuvvetlerinin eğitilmesi de önemli öneriler arasında yer almaktadır.

ÖZET

1 GİRİŞ

Göçmenlerin ötekileştirilmesi ve göçmen karşıtlığı, günümüzde pek çok ülkede artan bir sorun olarak değerlendirilmektedir. Tarih boyunca göçmenler, dünya genelinde her zaman var olmuşlardır. Bu durum, insan hareketliliği, kültürel etkileşimler ve toplumsal dönüşümlerin doğal bir sonucu olarak görülmektedir. Ancak günümüzde, göçmenlere karşı geliştirilen önyargı ve ötekileştirme, birlikte yaşanabilirliği ve toplumsal barışı tehdit eden bir unsura dönüşmektedir.

Göçmen karşıtlığının temelinde, büyük ölçüde yanlış bilgilendirme ve önyargılar yatmaktadır (Barrera Rodriguez, Guriev, Henry ve Zhuravskaya, 2017; Liu, 2023; Taş ve Taş, 2018). Nitekim güncel söylemde önemli bir yer tutan göçmenlerin suç oranları bu yanlış bilgilendirmelere örnek teşkil etmektedir. Temelde göçmenlerin suç oranlarını artırdığına dair yaygın inanışlar, bilimsel verilerle desteklenmemektedir. Aksine, birçok araştırma, göçmenlerin oransal olarak yerel halktan daha düşük suç oranlarına sahip olduğunu göstermektedir. Bu durum, göçmenlerin toplumdaki olumsuz algısının gerçeklerle bağdaşmadığını ortaya koyan kritik çıktılardan biri olarak kabul edilmektedir (Ignatans ve Roebuck, 2018; Koçanlı, 2023; Light, He ve Robey, 2020; Vaughn ve Salas-Wright, 2018).

Genel olarak göçün ve göçmenlerin ülke ekonomisine ve refah seviyesine katkıları da göz ardı edilmemelidir. Göçmenler, iş gücü piyasasında önemli bir yer tutmakta, çeşitli sektörlerde emek arzı sağlayarak ekonomik büyümeye katkıda bulunmaktadır. Ayrıca, göçmenlerin girişimcilik faaliyetleri, yenilikçi iş modelleri ve kültürel zenginlikleri ile toplumların ekonomik ve sosyal dokusunu güçlendirmektedir. Amerika Birleşik Devletleri'nde yapılan bir araştırma, göçmenlerin 2017 yılında ülkedeki girişimlerin yüzde 25'ini oluşturduğunu ve ekonomik büyümeye önemli katkılar sağladığını göstermektedir (Kerr ve Kerr, 2020). Dünyada da yapılan pek çok çalışma, göçmenlerin orta ölçekli işletmeler için önemli bir işgücü oluşturduğunu, ayrıca ülke ekonomisine kayda değer katkı sağladıklarını açıklamaktadır (Jinno ve Yasuoka, 2022; Pizza, 2018; Pulido ve Varón, 2020; Sun, 2022).

Göçmenler, çeşitli farklı beceriler ve yeteneklerle geldikleri ülkelere değer katmaktadır. Eğitimli göçmenler, bilim, teknoloji, mühendislik ve tıp gibi alanlarda önemli katkılar sağlamakta, bilgi ve deneyimlerini paylaşarak toplumsal gelişime katkıda bulunmaktadır. Nitekim Kanada'da göçmenlerin bilimsel araştırmalara ve yenilikçi projelere katkı sağladıkları ve bu sayede ülkenin rekabet gücünü artırdıkları bilinmektedir (Canada.ca, 2020).

Tüm bunların ekseninde göçmen karşıtlığı, toplumsal uyumu zedeleyen ve topluluklar arasında derin ayrılıklar oluşturan bir çerçevede ırkçılık ve ayrımcılığı körüklemekte ve göçmenlerin sosyal, ekonomik ve kültürel yaşamlarına zarar vererek toplumsal barışın önünde büyük engeller oluşturmaktadır. Göçmenlerin bilimsel bulgular dâhilindeki katkılarından ziyade olumsuz vurguların ön planda tutulduğu bu ötekileştirme süreci kısa, orta ve uzun vadede birçok sosyal sorunu beraberinde getirme potansiyeli taşımaktadır. Nitekim Lübnan'daki Filistinlilerin, Bangladeş'teki Myanmarlıların veya Fransa'daki Afrikalıların uzun süreli ötekileştirilmeye bağlı olarak yoksulluk, işsizlik, suç ve çocuk işçiliği gibi deneyimledikleri sosyal sorunlarda derin artışların olduğu gözlenmiştir.

Tüm bunlar ekseninde mevcut çalışmanın amacı, Türkiye'de ötekileştirilmeye bağlı olarak göçmenlerin karşılaştığı sorunları tespit etmek ve bu sorunlara çözüm önerileri sunmaktır. Bu bağlamda, göçmenlerin yaşadığı zorluklar, kısa, orta ve uzun vadede ortaya çıkabilecek riskler, ırkçılıkla mücadele ve toplumsal barış için yeni bir dil ve söylem geliştirilmesi, eylem planının ve çalışma gruplarının oluşturulması gibi konular ele alınmıştır. Çalıştay, göçmenlerin toplumsal entegrasyonunu desteklemek ve toplumsal barışı güçlendirmek amacıyla düzenlenmiştir.

Çalıştay kapsamında, göçmenlerin karşılaştığı temel sorunlar ve bu sorunların çözümüne yönelik stratejiler tartışılmıştır. Katılımcılar, göçmenlerin iş gücü piyasasındaki yerinden barınma koşullarına, sağlık hizmetlerine erişimden eğitim olanaklarına kadar geniş bir yelpazede konuları ele almaktadır. Bu tartışmalar, göçmenlerin toplumsal entegrasyonunu desteklemek ve onların yaşam kalitesini artırmak için önemli veriler sunmaktadır.

Göçmenlerin yaşadığı sorunlar sadece bireysel düzeyde kalmamakta, aynı zamanda toplumsal yapıyı da etkilemektedir. Bu nedenle, göçmenlerin sorunlarının çözülmesi, toplumsal barışın ve uyumun sağlanması için kritik öneme sahiptir. Göçmenlerin toplum içinde kabul görmesi ve eşit haklara sahip olmasının, toplumsal bütünlüğü ve dayanışmayı güçlendireceği değerlendirilmiştir.

İrkçılıkla mücadele ve toplumsal barış için yeni bir dil ve söylem geliştirilmesi, çalıştayın önemli hedeflerinden biridir. İrkçılığın kökenleri ve etkileri üzerine yapılan tartışmalar, daha kapsayıcı ve empatiye dayalı bir toplum inşa etmek için gerekli adımları belirlemektedir. Bu bağlamda, katılımcılar, toplumsal barış ve uyum için somut öneriler geliştirmiştir.

Göçmen karşıtlığı ve ötekileştirme, sadece göçmenler için değil, toplumun tüm kesimleri için zararlı sonuçlar doğurmaktadır. Toplumsal kutuplaşma, hoşgörüsüzlük ve çatışma, sosyal barışın önünde büyük engeller oluşturmaktadır. Bu nedenle, ırkçılıkla mücadele ve toplumsal uyumun sağlanması, hem göçmenler hem de yerel halk için hayati öneme sahiptir.

Bu doğrultuda çalıştay, göçmenlerin karşılaştığı sorunların tespiti ve çözümüne yönelik stratejiler geliştirilmesi açısından önemli bir platform sunmaktadır. Katılımcılar, göçmenlerin entegrasyonunu desteklemek için somut öneriler geliştirmekte ve bu önerileri hayata geçirmek için iş birliği yapmaktadır. Bu işbirliği, toplumsal barışın ve uyumun sağlanması açısından kritik bir rol oynamaktadır.

2 METODOLOJİ

Çalıştayın metodolojisi nitel araştırma yöntemlerine dayanmaktadır. Nitel araştırma, katılımcıların deneyimlerini, algılarını ve anlam dünyalarını derinlemesine anlamayı amaçlayan bir yaklaşımdır. Göçmenlerin karşılaştığı sorunlar ve bu sorunların çözümüne yönelik önerilerin ele alındığı bu çalıştayda nitel araştırma yöntemleri benimsenmiş, yapılan çalıştaydan elde edilen kayıtlar, fenomenolojik bir çerçeveye analiz edilmiştir.

2.1. Katılımcı Seçimi ve Dağılımı

Çalıştaya sivil toplum kuruluşları, kamu kurumları ve üniversiteler gibi göçle doğrudan veya dolaylı olarak ilişkili olan kurumlardan temsilciler davet edilmiştir. Katılımcıların seçimi, göç konusundaki deneyimleri, akademik ve mesleki geçmişleri, temsil ettikleri kurumların göç politikaları üzerindeki etkisi ve çalıştayın hedefleri doğrultusunda katkı sağlayabilecekleri değerlendirilerek yapılmıştır. Toplamda 57 katılımcıya resmi davet gönderilmiş ve bunlardan 42 katılımcı çalıştaya katılım sağlamıştır.

2.2. Çalıştayın Yapısı

Çalıştay iki günlük bir etkinlik olarak planlanmıştır. İlk gün, tüm katılımcıların yer aldığı U şeklinde bir masa etrafında genel bir toplantı gerçekleştirilmiştir. Bu toplantıda göçmenlerin yaşadıkları sorunların genel çerçevesi tartışılmış ve katılımcıların değerlendirmeleri doğrultusunda çalıştayın ikinci gününün tartışma konuları oluşturulmuştur. İlk gün, öncelikli sorunların tespiti, uluslararası öğrencilerin sorunları, kısa, orta ve uzun vadede ortaya çıkabilecek riskler, ırkçılıkla mücadele ve toplumsal barış için yeni bir dil ve söylem geliştirilmesi, eylem planının ve çalışma gruplarının oluşturulması gibi ana başlıklar altında oturumlar düzenlenmiştir.

Çalıştayın ikinci günü, belirlenen konu başlıkları etrafında altı ayrı tartışma grubu oluşturularak yürütülmüştür. Her biri ayrı masalarda kendi konularını tartışan bu gruplar konusuna uygun bilgi birikimine sahip katılımcılardan bir araya getirilmiş ve her

grupta sivil toplum kuruluşlarından, üniversitelerden ve kamu kurumlarından temsilciler bulunmasına özen gösterilmiştir. Ayrıca her gruba bir moderatör ve bir de raportör görevlendirilmiş olup, oturumların düzenli bir şekilde ilerlemesini ve elde edilen verilerin ses kaydının kaydedilmesini sağlamışlardır.

2.3. Veri Toplama ve Analiz

Çalıştay sırasında gerçekleştirilen tüm oturumlar kayıt altına alınmıştır. İlk gün yapılan genel oturumda belirlenen sorular, ikinci gün oluşturulan gruplara dağıtılarak tartışılmıştır. Daha sonra, raportörlerden alınan yanıtlar doğrultusunda çalışma raporu için ortak temalar belirlenmiştir. Bu temalar, katılımcıların ifade ettikleri tespit ve önerilerin bir araya getirilmesiyle oluşturulmuştur. Toplanan ham veriler, raportörlerin bir araya gelerek çalıştığı bir süreçte temizlenmiş ve belirlenen temalara ve alt temalara uygun olarak ayrıştırılmıştır. Veri temizliğinin sağlanmasının ardından veriler, MaxQda 2024 Pro programı kullanılarak analiz edilmiştir. Bu analiz sürecinde, katılımcıların görüşleri ve önerileri detaylı bir şekilde incelenmiş, tematik analiz yöntemi kullanılarak verilerin kategorize edilmesi sağlanmıştır.

2.4. Katılımcı Profili

Çalışmaya katılan katılımcılar arasında akademisyenler, kamu kurumu temsilcileri, sivil toplum kuruluşları yöneticileri, avukatlar, gazeteciler ve politikacılar bulunmaktadır. Biz-zat sahada bu sorunlarla yüzleşen, tecrübe sahibi göçmen sivil toplum kuruluşlarının katılımı sorunların ilk elden tespiti konusunda önemli bir kriter olmuştur. Ayrıca yıllar önce Avrupa'ya giden insanımızın yaşadığı benzer tecrübeleri aktarması açısından yurt dışından da sivil toplum kuruluşu temsilcileri çalışmaya katılmıştır. Bu çeşitlilik, çalıştayın zengin bir perspektif sunmasını sağlamış ve farklı uzmanlık alanlarından katkılar alınmasına olanak tanımıştır.

2.5. Araçlar ve Teknikler

Çalıştayda kullanılan araçlar arasında ses kayıt cihazları ve veri analizi yazılımları bulunmaktadır. Oturumlar sırasında yapılan tüm konuşmalar ve tartışmalar, ses kayıt cihazları ile kaydedilmiş ve daha sonra deşifre edilerek analiz edilmiştir. Analiz sürecinde, MaxQda 2024 Pro programı kullanılarak tematik analiz yapılmıştır. Bu yöntem, katılımcıların deneyimlerini ve önerilerini derinlemesine incelemeyi ve anlamayı mümkün kılmıştır.

3 ÇIKTILAR

Çalıştayın çıktıları, göçmenlerin karşılaştığı temel sorunlar ve bu sorunlara yönelik çözüm önerilerini kapsamaktadır. Bu bölümde, çalıştayın tespit ve öneriler bölümünde yer alan önemli noktalar özetlenmiştir. Çalıştayda elde edilen bulgular, göçmenlerin sosyal, ekonomik, kültürel ve politik hayatta karşılaştıkları sorunları ve bu sorunlara yönelik çözüm önerilerini detaylandırmaktadır.

3.1. Tespitler

3.1.1. Toplumsal Kutuplaşma ve Çatışma

Çalıştay katılımcıları, göçmen karşıtlığının toplum içinde ciddi kutuplaşmalara ve çatışmalara yol açtığını belirtmiştir. Özellikle yerel halk ile göçmenler arasında artan gerilim, birlikte yaşayabilirliği güç bir hale getirmektedir. Katılımcılar, bu kutuplaşmanın eğitim kurumlarında, iş yerlerinde ve mahallelerde gözlemlendiğini ifade etmiştir. Bu durum giderek daha erken yaşlara da sirayet etmekte ve göçmen çocuklar okullarda zorbalığa uğramaktadır. Bu çerçevede ise küçük yaşta çeteleşmelere yol açarak kimliklerin çatışmasına yol açmaktadır. Ayrıca, üniversitelerde öğrenim gören yabancı uyruklu öğrencilerin de ayrımcılığa maruz kaldığı, akademik ve sosyal çevrelerde karşılaştıkları önyargılar nedeniyle toplumsal uyuma katkı sağlayacakları potansiyelin kısıtlandığı ifade edilmiştir.

3.1.2. Ayrımcılık ve Ötekileştirmenin Toplumsal Dokuya Etkileri

Katılımcılar, göçmenlere yönelik ayrımcılık ve ötekileştirmenin ekonomik ve sosyal hayatta derin izler bıraktığını vurgulamıştır. Göçmenlerin iş bulma süreçlerinde karşılaştıkları ayrımcılıklar, ekonomik yaşamlarını sürdürmelerini zorlaştırmaktadır. Özellikle inşaat ve hizmet sektörlerinde çalışan göçmenlerin düşük ücretlerle çalıştırıldığı ve kötü çalışma koşullarına maruz kaldığı ifade edilmiştir. Bu durum, göçmen aileleri daha kalabalık hanelerde ve daha az hijyenik koşullarda yaşamaya itmektedir. Diğer taraftan, düşük sosyoekonomik düzey nedeniyle göçmenler, halk ile

bir arada yaşama ve aynı ortam ve mekanlarda bulunma gücüne sahip olamamakta, bu nedenle şehirler içerisinde göçmenlerin yoğunlaştığı ve böylece göçmenler ile halkın etkileşim alanlarının kısıtlandığı bir süreç yaşanmaktadır. Ayrıca, önceden var olan şehir banliyölerindeki daha düşük gelirli halkın suç ve suçla ilişkili durumları, bu bölgelerde yaşamak zorunda kalan göçmenleri de olumsuz etkilemekte; zaman zaman bu suç ortamlarının bir figürü ya da ortağı haline getirmektedir.

3.1.3. Medyanın Göçmen Karşıtlığı Üzerindeki Olumsuz Etkisi

Çalıştayda, medyanın göçmenlerle ilgili haberleri sunma biçiminin, kamuoyunda göçmenlere karşı olumsuz algılar oluşturduğu belirtilmiştir. Özellikle sosyal medyada bilinçli ya da bilinçsiz şekilde yayılan yanlış bilgilerin ve nefret söylemlerinin, göçmenlere yönelik ayrımcılığı ve şiddeti artırdığı vurgulanmıştır. Göçmenlerin suç oranlarının yüksek olduğu veya işlenen bir suçun göçmene kolaylıkla isnat edilebildiği bir süreç yaşanmaktadır. Bu husus, göçmenlere yönelik sağlıklı bilgiye erişimi de güçleştirmektedir. Ayrıca, göçmen karşıtlığı algısı oluşturmak amacıyla göçmenlerin sınavsız üniversitelere girdiği, sırasız ve ücretsiz muayene oldukları, devletten maaş aldıkları gibi uç örneklerin kamuoyuna yansıtılması da, toplumsal öfke ve hoşgörüsüzlüğü körüklemektedir.

3.1.4. Göçmenlerin Yaşam Koşulları

Göçmenlerin barınma, sağlık hizmetlerine erişim ve çalışma izinleri gibi temel haklar açısından ciddi sorunlar yaşadığı tespit edilmiştir. Katılımcılar, özellikle göçmenlerin kötü koşullarda barındığı, sağlık hizmetlerine erişimlerinin kısıtlı olduğu ve çalışma izinlerinin düzenlenmesinde bürokratik engellerle karşılaştıklarını vurgulamıştır. Nitekim, sağlık sigortası olmayan göçmenlerin, özellikle son dönemlerde, acil durumlarda dahi sağlık hizmetlerine erişemediği ifade edilmektedir.

3.1.5. Medya Kuruluşlarının Göçmen Politikalarındaki Rolü

Göçmen karşıtı söylemleri yaygınlaştırma noktasında belirleyici olmaktadır. Özellikle göçmen karşıtlığını besleyen medya kuruluşları ile ilgili katılımcılar, medyanın göçmenlere yönelik taraflı haberler yaparak, toplumda göçmenlere karşı hoşgörüsüzlük ve düşmanlık duygularını artırdığını belirtmiştir. Gazeteci kökenli ve medya çalışanı katılımcılar, medyanın göçmenleri tehlikeli ve suçlu olarak gösterme eğiliminin, toplumsal barışı tehdit ettiğini ifade etmiştir.

3.1.6. Göçmen Politikalarında İstikrar İhtiyacı

Çalıştayda, göçmen politikalarının konjonktürel olarak değişiklik gösterdiği ve tutsuz olduğu belirtilmiştir. Bu durum, göçmenlerin uzun vadeli planlama yapmalarını zorlaştırmakta ve belirsizlik yaratmaktadır. Özellikle göç politikalarının ilk dönemlerde daha kapsayıcı ve insani bir yaklaşımla yürütüldüğü, ancak süreç içerisinde hem küresel hem de yerel dinamiklerin etkisiyle daha sıkı ve sınırlayıcı uygulamalara

evirildiği vurgulanmıştır. Göçmenlere yönelik bu yeni yaklaşımın, bazen daha kısıtlayıcı ve dışlayıcı politikalarla şekillendiği ifade edilmiştir. Medyada oluşturulan algının önemli bir etken olarak değerlendirildiği bu noktada, Avrupa'ya geçiş için Yunanistan sınırındaki kapıların açılması, Seyahat İzin Belgesi olmayan göçmenlerin aniden sınır dışı edilmesi kararlarının alınması, keyfi sınır dışı süreçleri, kimlik temininde yaşanan sorunlar ve bazı aile üyelerine vatandaşlık verilirken diğerlerine verilmemesi gibi uygulamalara değinilmiş, bu uygulamaların göçmenler arasında belirsizlik ve psikososyal etkiler yarattığı açıklanmıştır.

3.1.7. Göç İdaresi Başkanlığı'nın Strateji Belirlemedeki Eksiklikleri

Göç İdaresi Başkanlığı'nın göç stratejilerinin belirlenmesi ve uygulanmasında karşılaşılan sorunlar çalıştayda tartışılmıştır. Göç yönetimi, hükümetin belirlediği göç politikaları doğrultusunda şekillenmekte olup, son yıllarda değişen göç politikalarının göç yönetimi ve uygulamalarını da etkilediği ifade edilmiştir. Özellikle geri gönderme merkezlerinde uygulamaların şeffaflıktan uzak olması, sınır dışı etme süreçlerinde yaşanan belirsizlikler ve kimlik temininde karşılaşılan sorunlar bu strateji eksikliklerinin somut örnekleri olarak gösterilmiştir. Ayrıca, mobil araçların kullanımında yaşanan aksaklıklar ve adres bildirim sistemindeki yetersizliklerin göçmenler üzerinde olumsuz etkiler yarattığı belirtilmiştir. Göç İdaresi Başkanlığı'nın bu alanlarda daha şeffaf ve uzun vadeli bir strateji geliştirme konusunda yetersiz kaldığı vurgulanmıştır. Bu eksiklikler, göçmenlerin uyum süreçlerini zorlaştırmakta ve hukuki belirsizliklerin artmasına neden olmaktadır.

3.1.8. Göçmen Meselesinin Seçim Dönemlerinde Politik Bir Araç Olarak Kullanılması

Çalıştayda, göçmen meselesinin seçim dönemlerinde politik bir araç olarak kullanıldığına dikkat çekilmiştir. Siyasi partiler, göçmenler üzerinden oy kazanma stratejileri geliştirmekte ve bu durum, göçmenlerin toplumsal kabulünü zorlaştırmaktadır. Muhalefet partilerinin baskın bir göç karşıtlığı söylemi üretmesi, iktidarı da göç politikalarında değişikliğe gitmeye zorlamış ve seçim sürecinde bu baskılar, daha sert ve sınırlayıcı politikaların benimsenmesinde etkili olmuştur. Bu durum, toplumdaki ırkçılığı ve ayrımcılığı artırarak göçmenlerin sosyal entegrasyonunu daha da zorlaştırmaktadır. Böylelikle, göçmen karşıtlığı üzerine inşa edilen politik söylemler, toplumsal kutuplaşmayı ve yabancı düşmanlığı körüklemekte, seçim dönemlerinde bu meselenin daha da politize olmasına neden olmaktadır.

3.1.9. Hukuki Destek Mekanizmalarının Erişilebilirliği

Göçmenlerin hukuki destek mekanizmalarına erişimde ciddi sorunlar yaşadığı tespit edilmiştir. Katılımcılar, hukuki yardım ve danışmanlık hizmetlerinin yetersiz olduğunu ve göçmenlerin bu hizmetlere erişimde zorluklar yaşadığını belirtmişlerdir. Nitekim bir hukuk danışmanı, göçmenlerin hukuki hakları konusunda yeterince bilgilendirilmediğini ve bu nedenle birçok hak ihlali yaşandığını ifade etmiştir. Diğer taraftan özellikle geri gönderme süreçleri, sınır dışı etme ve idari gözetime alternatif tedbirler konularında

mevzuatın yetersizliği ve uygulamalardaki eksiklikler göçmenler için büyük bir sorun teşkil etmektedir. Bu süreçlerde hukuki destek ve yardım alma konusunda yaşanan zorluklar, göçmenlerin haklarını savunmalarını zorlaştırmakta ve birçok durumda hukuki süreçlerin adil şekilde yürütülmesini engellemektedir. Mevzuatın eksikliği ve uygulamalardaki belirsizlikler, göçmenlerin bu süreçlerde hukuki güvenceden yoksun kalmasına neden olmaktadır.

3.1.10. Sınır Dışı Edilme Süreçleri

Göçmenlerin sınır dışı edilme süreçlerinde yasalara uygunluk ve insan hakları ihlallerinin yaşandığı ifade edilmiştir. Katılımcılar, sınır dışı edilme süreçlerinin şeffaf ve adil bir şekilde yürütülmesi gerektiğini belirtmiştir. Bunun yanı sıra zaman zaman 18 yaşın altındaki çocukların tek başına gönderilmesi ve usulsüz sınır dışı edilme durumlarına paralel olarak yanlış kişilerin gönderilmesi gibi deneyimlerden de söz edilmiştir. Diğer taraftan geri gönderme merkezlerinde hukuka aykırı uygulamalarla göçmenlerin belli yöntemlerle zorlanarak gönüllü geri gidiyormuş gibi evraklar düzenlendiği ve imzalatıldığı, bu bağlamda sınır dışı etme politikasının keyfi olarak uygulanması nedeniyle standartların söz konusu olmadığı belirtilmiştir.

3.1.11. Geri Gönderme Sonucu Aile Parçalanmaları

Geri gönderme süreçlerinin aile parçalanmalarına yol açtığı ve bu durumun göçmen aileler üzerinde derin travmatik etkiler yarattığı belirtilmiştir. Katılımcılar, geri gönderme süreçlerinde aile bütünlüğünün korunması gerektiğini vurgulamıştır.

3.1.12. Uluslararası Öğrencilerin Karşılaştığı Zorluklar

Çalıştayda, uluslararası öğrencilerin yaşadığı sorunlar da ele alınmıştır. Özellikle ikamet izinlerinin alınması ve yenilenmesi süreçlerinde ciddi bürokratik engellerle karşılaştıkları vurgulanmıştır. Bu engeller, uluslararası öğrencilerin eğitim hayatlarını olumsuz etkilemekte ve bazı durumlarda öğrenimlerini yarıda bırakmalarına neden olabilmektedir. Ayrıca, ayrımcılık ve göçmen karşıtlığı meselelerinde uluslararası öğrencilerin de zaman zaman araçsallaştırıldığı, politik söylemlerde ve toplumsal tartışmalarda bu grupların olumsuz bir şekilde temsil edilerek toplumsal önyargıların güçlendirildiği belirtilmiştir. Bu durum, uluslararası öğrencilerin hem akademik hem de sosyal entegrasyonlarını zorlaştırmakta, eğitimlerini sürdürebilme imkânlarını kısıtlamaktadır.

3.2 Öneriler

Çalıştay sürecinde katılımcılar, çeşitli tespitlerinin yanı sıra ilgili tespitlere karşılık gelebilecek önerilerde de bulunmuştur. Bu çerçevede katılımcıların önerilerinin özeti içeren bir içerik aşağıda ayrıntılandırılmış ve betimlenmiştir.

3.2.1. Okullarda Uyum Programlarının Geliştirilmesi

Göçmen öğrencilerin eğitim süreçlerine daha iyi adapte olabilmeleri için okullarda özel uyum programları geliştirilmelidir. Bu programlar, göçmen öğrencilerin dil bariyerlerini aşmalarına yardımcı olacak çok dilli eğitim materyallerini içermelidir. Aynı zamanda, kültürel farkındalık derslerinin müfredata dahil edilmesi ve öğretmenler için özel eğitimlerin düzenlenmesi gerekmektedir. Öğretmenlerin göçmen öğrencilerin ihtiyaçlarına yönelik farkındalığını artırmak için düzenli olarak seminerler ve atölye çalışmaları yapılmalıdır.

Diğer taraftan göçmen çocuklar arasında giderek yaygınlaşan çocuk işçiliğine karşı Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı'nın sunduğu Şartlı Eğitim Yardımları'nın genişletilmesine vurgu yapılmış, böylece göçmen çocukların okullara devamlılığının sağlanabileceği belirtilmiştir.

3.2.2. Uluslararası Öğrencilerin Şartlarının İyileştirilmesi

Öğrencilerin karşılaştığı ekonomik zorluklar ve iş bulma temelli sorunlara da dikkat çekilmiş, burs miktarlarının yetersizliği, barınma ve beslenme masraflarının karşılanamaması gibi problemler üzerinde durulmuştur. Öğrencilerin ikamet izinleriyle ilgili yaşadıkları bürokratik engellerin giderilmesi ve sağlık hizmetlerine erişimlerinin kolaylaştırılması gerektiği belirtilmiştir. Özellikle ikamet izni süreçlerinde yaşanan gecikmeler ve yüksek maliyetler nedeniyle öğrencilerin zor durumda kaldığı ifade edilmiştir. Bu bağlamda, öğrencilerin ikamet ve sağlık hizmetlerine erişimini kolaylaştıracak düzenlemelerin yapılması, barınma sorunlarının çözülmesi ve burs miktarlarının artırılması gibi öneriler sunulmuştur.

3.2.3. Toplum Genelinde Bilinçlendirme Kampanyaları

Göçmenlere yönelik önyargıları kırmak ve toplumsal uyum ve katılımı artırmak amacıyla bilinçlendirme kampanyaları düzenlenmelidir. Çok kültürcülüğü teşvik eden şehir ve mahalle bazında projeler, mahalle buluşmaları ve kültürel alışveriş festivalleri gibi etkinlikler düzenlenmelidir. Yerel halk ve göçmen toplulukları için ortak sanat ve müzik etkinlikleri de bu kapsama dahildir. Bilgilendirici broşürler, kamu spotları ve sosyal medya kampanyaları ile toplumun geniş kesimlerine ulaşılmalıdır.

3.2.4. Medyanın Göçmenlere Yönelik Söylemlerinin Düzenlenmesi

Medyanın göçmenlere yönelik olumsuz ve önyargılı söylemlerini düzenlemek için etik kurallar belirlenmelidir. Medya kuruluşlarının göçmenlere yönelik tarafsız ve doğru haber yapmalarını teşvik eden eğitim programları ve atölye çalışmaları düzenlenmelidir. Medya etiği konusunda daha sıkı denetimler ve cezai yaptırımlar uygulanmalıdır.

3.2.5. Barınma Sorunlarının Çözülmesi

Yerel yönetimlerin desteklediği konut projelerinde konutların kalitesinin denetlenmesi gerekmektedir. Kalitesiz ve sağlıksız konutlarda yaşamak zorunda kalan göçmenlerin

yaşam koşullarının iyileştirilmesi için bu denetimler önemlidir. Göçmenlerin barınma hakları konusunda bilinçlendirilmesi ve haklarını savunmaları için gerekli hukuki destek sağlanmalıdır.

3.2.6. Sağlık Sigortası ve Kayıt Süreçlerinin Basitleştirilmesi

Göçmenlerin sağlık hizmetlerine erişimini kolaylaştırmak amacıyla sağlık sigortası ve kayıt süreçleri basitleştirilmelidir. Sağlık kuruluşlarında çeşitli dillerde hizmet sunumu için dil desteği artırılmalıdır. Mobil sağlık hizmetlerinin artırılması ve ulaşılması zor bölgelerde yaşayan göçmenlere yönelik mobil sağlık kliniklerinin sayısının artırılması gerekmektedir. Göçmenlerin sağlık hizmetlerine erişimlerini kolaylaştırmak için sağlık merkezleri oluşturulmalı ve bu merkezlerde ücretsiz danışmanlık hizmetleri verilmelidir.

3.2.7. Psikososyal Destek Hizmetlerinin Geliştirilmesi

Göçmenlerin psikolojik sağlıklarını desteklemek amacıyla psikososyal destek hizmetleri geliştirilmelidir. Koruma altındaki kişilere psikolojik destek sağlanmalı ve uzman psikologlar tarafından düzenli seanslar ve toplu terapi oturumları gerçekleştirilmelidir. Kültürel hassasiyet göz önünde bulundurularak psikolojik destek hizmetleri sunulmalıdır. Göçmenlerin travma sonrası stres bozukluğu ve diğer ruhsal sağlık sorunları için özel terapi programları geliştirilmelidir. Öte yandan göçmen kadınların uğradığı ihmal ve istismarlara karşı korunabilmesi doğrultusunda kadın sığınma evlerinin sayısının artırılması kritik bir bağlam olarak değerlendirilmektedir.

3.2.8. Göçmenlerin İstihdam Olanaklarının Artırılması

Göçmenlerin iş gücü piyasasına katılımını artırmak amacıyla mesleki eğitim programları ve iş bulma hizmetleri sunulmalıdır. Göçmenlerin mesleki becerilerini geliştirmek için dil kursları ve meslek edindirme programları düzenlenmelidir. İşverenler için göçmen istihdamını teşvik eden vergi indirimleri ve teşvikler sağlanmalıdır. Göçmen kadınların da bu konuda güçlendirilmesi ve istihdam oluşturulabileceği alanların geliştirilerek sosyal yardımlara bağımlı nüfusun azaltılması gerektiği düşünülmektedir.

3.2.9. Adil ve Eşit İş Koşullarının Sağlanması

Göçmenlerin iş yerlerinde adil ve eşit şartlarda çalışabilmeleri için iş yerinde ayrımcılığı önleyici politikalar geliştirilmelidir. İş yerinde göçmenlere yönelik ayrımcılıkla mücadele eğitimi ve farkındalık programları düzenlenmelidir. Çalışma koşullarının iyileştirilmesi için iş müfettişlerinin denetimleri artırılmalıdır. İstihdam olanaklarına erişim için Seyahat İzin Belgesi ile ilgili süreçler yeniden düzenlenmeli, kayıtdışı istihdamın azaltılabilmesi için de orta ve büyük ölçekli işletmelerle, uluslararası organizasyonların desteğiyle birlikte kolaylıklar sağlanmalıdır.

3.2.10. Hukuki Yardım Hizmetlerinin Genişletilmesi

Göçmenlere yönelik hukuki yardım hizmetlerinin kapsamı genişletilmelidir. Ücretsiz hukuki danışmanlık sunan merkezlerin sayısı artırılmalı ve göçmenlerin haklarının korunmasını sağlayacak bilgilendirici materyaller dağıtılmalıdır. Göçmenlerin hukuki hakları konusunda bilinçlendirilmesi ve bu hakları savunmaları için gerekli eğitimlerin verilmesi gerekmektedir. Hukuki destek merkezlerinin, göçmenlerin yoğun olarak yaşadığı bölgelerde erişilebilir hale getirilmesi sağlanmalıdır. Özellikle geri gönderme merkezleri, sınır dışı etme süreçleri ve idari gözetime alternatif tedbir uygulamaları gibi hassas hukuki süreçlerde, göçmenlerin yeterli hukuki destek almasının sağlanması büyük önem taşımaktadır. Bu süreçlerde barolarla işbirliği yapılarak zorunlu hukuki destek mekanizmalarının geliştirilmesi, Türkiye'nin uluslararası düzeyde insan haklarına verdiği önemi göstermesi açısından kritik bir rol oynamaktadır.

3.2.11. Şiddet ve Suistimalin Önlenmesi İçin Adli Destek

Göçmenlere yönelik şiddet ve hak ihlallerinin önlenmesi için adli destek mekanizmaları güçlendirilmelidir. Polis ve güvenlik güçleri, göçmenlerle etkileşim konusunda eğitilmeli ve hak ihlallerinin hızlı müdahale ekipleri kurulmalıdır. Göçmenlerin adli mercilere başvurduklarında karşılaştıkları dil bariyerlerinin aşılması için tercüman desteği sağlanmalıdır. Ayrıca, göçmenlerin adli süreçlerde korunmalarını sağlamak için özel yasal düzenlemeler yapılmalıdır.

3.2.12. Göçmenlerin Güvenliği İçin Kolluk Kuvvetlerinin Eğitilmesi

Göçmenlerin güvenliğini sağlamak amacıyla kolluk kuvvetlerinin eğitimi artırılmalıdır. Göçmenlerin yoğun olarak yaşadığı bölgelerde güvenlik önlemleri artırılmalı ve toplumsal olaylarda göçmenlerin korunması için özel protokoller geliştirilmelidir. Kolluk kuvvetlerinin göçmenlere yönelik ayrımcılık ve kötü muamele konularında duyarlılık eğitimleri almaları sağlanmalıdır.

3.2.13. Suç Örgütleri Tarafından İstismarın Önlenmesi

Göçmenlerin suç örgütleri tarafından istismar edilmesini önlemek amacıyla bilinçlendirme ve koruma programları oluşturulmalıdır. Göç yollarında uluslararası işbirliği ve koordinasyon artırılmalı, düzensiz göçü önlemek için sınır güvenlik önlemleri güçlendirilmelidir. Göçmenlerin insan kaçakçılığı ve zorla çalıştırma gibi suç örgütlerinin hedefi olmalarını önlemek için sıkı denetimler ve cezai yaptırımlar uygulanmalıdır.

3.2.14. Göçmenlerin Haklarının Korunması İçin Yasal Düzenlemeler

Göçmenlerin haklarının korunması için mevcut yasaların güçlendirilmesi ve yeni yasal düzenlemeler yapılması gerekmektedir. Geçici koruma statüsü altındaki Suriyeliler başta olmak üzere göçmenlerin haklarına daha ayrıntılı bir içerik sunan yönetmeliklerin hazırlanmasına başlanmalıdır.

3.2.15. Göçmen Politikalarının Sürdürülebilirliği

Göçmen politikalarının sürdürülebilirliği sağlanmalıdır. Göçmenlerin entegrasyonunu destekleyen uzun vadeli politikalar geliştirilmelidir. Göçmen politikalarının toplumun tüm kesimlerini kapsayacak şekilde hazırlanması gerekmektedir. Bu bağlamda Göç İdaresi Başkanlığı koordinasyonunda uzun vadeli göç strateji planının inşa edilmesi gerekmektedir.

3.2.16. Eylem Planlarının Güncellenmesi ve Yenilerinin Oluşturulması

Katılımcılar, göç konusuna ilişkin oldukça farklı alanlardaki tespitlerin giderilmesi ve göçmenlerin ihtiyaçlarının karşılanabilmesi için çeşitli standartlara ihtiyaç duyulduğunu belirtmişlerdir. Göçle nasıl çalışılacağı konusundaki belirsizlikler, birbirinden farklı uygulamaların gündeme gelmesine ve kısa sürede dramatik politika değişikliklerine yol açmaktadır. Bu noktaya değinen katılımcılar, Göç İdaresi Başkanlığı koordinasyonunda ve Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ve İçişleri Bakanlığı'nın temel paydaşlar olduğu bir eylem planının hazırlanması gerektiğini vurgulamışlardır. Bu tür bir eylem planının hazırlık sürecinde, ulusal ve uluslararası nitelikli sivil toplum kuruluşlarıyla bir arada çalışmanın sahaya dönük politikalar geliştirilmesine katkı sunacağı belirtilmiştir.

Katılımcılar ayrıca, göçmenlerin entegrasyonu, uyumu ve eşit katılımı konularında bir eylem planı oluşturulması gerektiğini öne sürmüşlerdir. Devlet mekanizmalarına yönelik lobiciliğin önemini vurgulayarak, hem muhalif hem de destekleyici lobilerin yanı sıra, somut sorunları önleyecek savunuculuk mekanizmalarının da oluşturulması gerektiğini ifade etmişlerdir. Eylem planının, Türkiye'deki seçim sürecini göz önünde bulundurarak 2 + 2 şeklinde dört yıllık bir çerçeve olarak belirlenmesi gerektiği önerilmiş, kısa vadeli, orta vadeli ve uzun vadeli hedeflerin ideal, pratik ve pragmatik taleplere göre ayrıştırılması gerektiği belirtilmiştir. İletişim ve bilgi üretimi bağlamında kapasite geliştirmenin önemine dikkat çeken katılımcılar, bu alanda çalışan kişi ve kurumlar arasında söylem ve anlam birliğinin sağlanması için güçlü bir iletişim ve koordinasyonun önemli olduğunu vurgulamıştır.

SONUÇ

Göçmenlerin toplum içinde karşılaştıkları sorunlar ve bu sorunlara yönelik çözüm önerilerinin keşfedilmesinin hedeflendiği çalıştaydan elde edilen bulgular, katılımcıların ağırlıklı olarak göçmenlerin ekonomik, sosyal, kültürel ve politik hayatta karşılaştıkları zorlukları ve bu zorlukların toplumsal uyuma olan etkilerini vurguladıklarını göstermektedir. Göçmen karışıklığının, ayrımcılığın, ötekileştirmenin ve medya etkilerinin göçmenlerin yaşamlarını nasıl olumsuz yönde etkilediği birçok perspektifle betimlenmiştir.

Göçmenlerin yaşadığı ekonomik zorluklar, barınma sorunları, sağlık hizmetlerine erişim sorunları ve çalışma izinleri gibi temel haklar açısından karşılaştıkları zorluklar, çalıştayın önemli tespitleri arasında yer almaktadır. Katılımcılar, göçmenlerin yaşam koşullarının iyileştirilmesi gerektiğini vurgulamıştır. Özellikle konut kalitesinin artırılması, sağlık hizmetlerine erişimin kolaylaştırılması ve hukuki destek mekanizmalarının genişletilmesi önerilmektedir.

Medyanın göçmenlere yönelik olumsuz söylemlerinin, kamuoyunda göçmenlere karşı önyargıları ve ayrımcılığı artırdığını belirten katılımcılar çalıştayda, medyanın bu tutumunun toplumsal barışı tehdit ettiği ve göçmenlerle birlikte ortak bir yaşam alanı oluşturmayı zorlaştırdığını vurgulamıştır. Bu doğrultuda medyanın göçmenlere yönelik tarafsız ve doğru haber yapmasını teşvik eden eğitim programları ve etik kuralların geliştirilmesi ve ayrıca medyanın sağlıklı bir denetim mekanizması ile denetlenmesi gerektiği belirtilmiştir.

Göçmen politikalarının değişken yapısına da değinen katılımcılar, göçmenlerin uzun vadeli planlama yapmasını zorlaştırmakta ve belirsizlik oluşturmaktadır. Göç İdaresi Başkanlığı'nın etkin bir göç stratejisi belirlemede yetersiz kaldığı ve göçmenlerin uyumunu zorlaştıran politikaların düzenlenmesi gerektiği söylenmiştir. Göçmenlerin haklarının korunması ve toplumsal uyumun sağlanması için uzun vadeli ve sürdürülebilir politikaların geliştirilmesi gerektiği de açıklanmıştır.

Göçmenlerin karşılaştığı hukuki sorunlar ve sınır dışı edilme süreçlerinde yaşanan insan hakları ihlalleri, çalıştayda önemli bir yer tutmaktadır. Hukuki destek mekanizmalarının güçlendirilmesi, göçmenlere yönelik şiddet ve suistimalin önlenmesi için adli destek hizmetlerinin artırılması gerektiği belirtilen çalıştayda göçmenlerin haklarının korunması ve adil yargılama süreçlerine erişimlerinin sağlanması için adli reformlara ihtiyaç duyulduğu beyan edilmiştir.

Göçmenlerin topluma uyumunu desteklemek için sivil toplum kuruluşlarının rolü de vurgulanmıştır. Sivil toplum kuruluşları,

göçmenlerin haklarını savunmak, farkındalık oluşturmak ve toplumsal uyumu sağlamak için önemli bir rol oynamaktadır. Göçmenlerin toplumsal hayata katılımını artırmak için sivil toplum kuruluşlarının desteklenmesi ve işbirliği yapılması gerektiği değerlendirilmiştir.

KAYNAKÇA

- Barrera Rodriguez, O. D., Guriev, S. M., Henry, E. ve Zhuravskaya, E. (2017). Facts, Alternative Facts, and Fact Checking in Times of Post-Truth Politics. SSRN Electronic Journal. doi:10.2139/ssrn.3004631
- Canada.ca. (2020, 14 Eylül). Benefits of immigration on Canadian sectors. promotional material. 27 Temmuz 2024 tarihinde <https://www.canada.ca/en/immigration-refugees-citizenship/campaigns/immigration-matters/growing-canada-future.html> adresinden erişildi.
- Ignatans, D. ve Roebuck, T. (2018). Do more immigrants equal more crime? Drawing a bridge between first generation immigrant concentration and recorded crime rates. *Crime, Security and Society* içinde (C. 1). doi:10.5920/css.2018.03
- Jinno, M. ve Yasuoka, M. (2022). Economic benefits of immigration for natives: The effects of immigrants through the school system. *International Review of Economics*, 69(2), 125-143. doi:10.1007/s12232-022-00388-2
- Kerr, S. P. ve Kerr, W. (2020). Immigrant entrepreneurship in America: Evidence from the survey of business owners 2007 & 2012. *Research Policy*, 49(3), 103918. doi:10.1016/j.respol.2019.103918
- Koçanlı, M. (2023). Türkiye Genelinde 2020-2022 Yılları Arasında Jandarma Sorumluluk Sahasında Düzensiz Göçmenlerin İşlediği Suçların Sosyolojik Değerlendirilmesi. *Mukaddime*, 14(2), 256-283. doi:10.19059/mukaddime.1348634
- Light, M. T., He, J. ve Robey, J. P. (2020). Comparing crime rates between undocumented immigrants, legal immigrants, and native-born US citizens in Texas. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, 117(51), 32340-32347. doi:10.1073/pnas.2014704117
- Liu, J. (2023). Framing Syrian refugees: Examining news framing effects on attitudes toward refugee admissions and anti-immigrant sentiment. *Newspaper Research Journal*, 44(1), 6-25. doi:10.1177/07395329221077251
- Pizza, G. (2018). The economic benefits of immigration on host countries: Japan from a comparative perspective. <https://www.semanticscholar.org/paper/The-economic-benefits-of-immigration-on-host-Japan-Pizza/b40186ceb5f65cb-866b2ff19a0b8d84e51a88b3c> adresinden erişildi.
- Pulido, J. ve Varón, A. (2020). Misallocation of the Immigrant Workforce: Aggregate Productivity Effects for the Host Country. doi:10.32468/be.1135

- Sun, S. (2022). Research on the Economic Benefits of Immigration in Canada: 2021 International Conference on Social Development and Media Communication (SDMC 2021), sunulmuş bildiri. doi:10.2991/assehr.k.220105.276
- Taş, O. ve Taş, T. (2018). Post-Hakikat Çağında Sosyal Medyada Yalan Haber ve Suriyeli Mülteciler Sorunu. Galatasaray Üniversitesi İletişim Dergisi. doi:10.16878/gsuilet.500943
- Vaughn, M. G. ve Salas-Wright, C. P. (2018). Immigrants commit crime and violence at lower rates than the US-born Americans. Annals of Epidemiology, 28(1), 58-60.e1. doi:10.1016/j.annepidem.2017.10.016

Handwriting practice lines consisting of a solid top line, a dashed middle line, and a solid bottom line. The page contains 15 such sets of lines, with a large, faint watermark of the Arabic word 'GÖRÜŞ' (Görüş) overlaid diagonally across the center.

IN THE CONTEXT OF
IMMIGRATION AND
IMMIGRANTS IN TÜRKİYE

CHANGING PERCEPTION OF THE OTHER WORKSHOP II

Summary Report

MAY 25-26, ANKARA

TABLE OF CONTENTS

EXECUTIVE SUMMARY	26
SUMMARY	27
1. INTRODUCTION	28
2. METHODOLOGY	30
2.1. Selection and Allocation of the Participants	30
2.2. Structure of the Workshop	30
2.3. Data Collection and Analysis	31
2.4. Participant Profile	31
2.5. Tools and Techniques	31
3. OUTPUTS	32
3.1. Findings	32
3.1.1. Social Polarization and Conflict	32
3.1.2. Effects of Discrimination and Marginalization on Social Fabric	32
3.1.3. Negative Impact of the Media on Anti-Immigrant Sentiment	33
3.1.4. Living Conditions of Immigrants	33
3.1.5. Role of the Media Organizations in Policies Regarding Immigrants	33
3.1.6. Need for Stability in Policies Regarding Immigrants	33
3.1.7. Deficiencies of the Presidency of Migration Management in Strategy Formulation	34
3.1.8. Use of the Immigrant Issue as a Political Tool in the Election Periods	34
3.1.9. Accessibility of Legal Support Mechanisms	34
3.1.10. Deportation Processes	35
3.1.11. Family Fragmentation as a Result of Refoulement	35
3.1.12. Challenges Faced by International Students	35
3.2. Recommendations	35
3.2.1. Development of Integration Programs in Schools	35
3.2.2. Improvement of Conditions for International Students	36
3.2.3. Community-Wide Campaigns to Raise Awareness	36
3.2.4. Regulation of the Media's Discourse on Immigrants	36
3.2.5. Resolution of Accommodation Problems	36
3.2.6. Facilitation of Health Insurance Processes Including Registration	37
3.2.7. Improvement of Psychosocial Support Services	37
3.2.8. Expanding Employment Opportunities for Immigrants	37
3.2.9. Ensuring Fair and Equal Working Conditions	37
3.2.10. Extending Legal Assistance Services	37
3.2.11. Legal Support for the Prevention of Violence and Abuse	38
3.2.12. Educating Law Enforcement Officers for the Safety of Immigrants	38
3.2.13. Preventing Abuse by Criminal Organizations	38
3.2.14. Legal Regulations to Protect the Rights of Immigrants	38
3.2.15. Sustainability of the Policies Regarding Immigrants	39
3.2.16. Updating Action Plans and Establishing New Ones	39
4. CONCLUSION	40
SOURCES	42

EXECUTIVE SUMMARY

This workshop, organized by the Migration Research Foundation, aimed to discuss the main problems faced by the immigrants in Türkiye and to develop effective solutions to these problems. As an important step towards making Turkish immigration policies more sustainable and inclusive, this workshop was an opportunity to take an in-depth look at the challenges faced by immigrants and their impact on social cohesion.

The outcomes of the workshop and the recommendations provided are instructive for policy makers, field workers, academics, bureaucrats and other stakeholders in building a cohabitable society. Concrete steps such as establishing integration programs for immigrant students, organizing community-wide awareness-raising campaigns, and regulating media discourse are critical to supporting a cohesive society.

Recommendations such as improving housing conditions and simplifying health insurance procedures, including registration, refer to the necessary regulations for immigrants to have easier access to their basic rights. These and other solutions developed during the workshop aim to improve the quality of life of immigrants and strengthen peace in society, while serving the ideal of a more livable society.

Steps to resolve the problems faced by immigrants, such as expanding legal assistance services and strengthening judicial support mechanisms, are crucial for both protecting the rights of immigrants and ensuring social cohesion.

The workshop also encouraged cooperation between various actors in raising awareness about immigrants and supporting their social integration. The workshop, which took place with the participation of public institutions, universities and non-governmental organizations, demonstrated the need for a more comprehensive and coordinated approach to the problems of immigrants.

As the Migration Research Foundation, we believe this workshop's outcomes will make important contributions to Türkiye's migration policies. The recommendations will encourage concrete steps to improve the lives of immigrants and contribute to the overall welfare of society. In order to strengthen social peace and solidarity, it is our collective responsibility to adopt a more inclusive and empathetic approach towards immigrants.

We thank everyone who contributed to this workshop and would like to note that our work in this area will be continued. Together we can build a more inclusive, fair, and prosperous society.

The present study, which aims to identify the main problems faced by immigrants living in Türkiye and to develop solutions to these problems, describes the current situation of immigrants in terms of education, health, housing, employment, security and law. In this context, the study highlights that anti-immigrant sentiment, discrimination, marginalization and the media have a negative impact on the lives of immigrants.

The workshop was held within the scope of an intensive two-day program. On the first day, the problems faced by immigrants were addressed in a general framework through sessions in which all participants expressed their opinions. On the second day, more indepth group work was carried out around the designated topics. A total of 42 participants from public institutions, universities, and nongovernmental organizations expressed the problems of immigrants directly and proposed solutions to these problems. During the workshop, discussions and suggestions were documented through audio recordings and evaluated using thematic analysis.

Overall, the findings of the workshop show that antiimmigrant sentiment leads to polarization and conflicts within society. Discrimination and marginalization make it difficult for immigrants to achieve their economic independence and lead them to poor living conditions. It was raised that the negative media discourse against immigrants increased prejudice and discrimination in the public opinion, which in turn made the social cohesion of immigrants more difficult. Emphasis was placed on the serious problems immigrants face in terms of basic rights such as housing, access to health services and work permits. Key findings from the workshop include the multi-faceted nature of migration policies, particularly regarding temporary protection regulations, work permits, travel processes, deportation practices and policies, as well as shortcomings in legal support mechanisms.

As a result of the workshop, several recommendations were made to address the challenges faced by immigrants. These included developing special integration programs for immigrant students in schools, organizing awareness-raising campaigns across society, and critically examining the media discourse on immigrants. Additionally, the need to improve housing conditions for immigrants, simplify health insurance processes including registration, enhance psychosocial support services, increase employment opportunities, and ensure fair working conditions was emphasized. Expanding legal aid services, strengthening judicial support mechanisms to prevent violence and abuse against immigrants, and training law enforcement officers to ensure immigrant safety were also key recommendations.

SUMMARY

1 INTRODUCTION

The marginalization of immigrants and anti-immigrant sentiment is a growing problem in many countries today. Throughout history, migrants have always existed throughout the world. This is seen as a natural consequence of human mobility, cultural interactions and social transformations. Today, however, prejudice and marginalization against immigrants have become a threat to mutual living and social peace.

Anti-immigrant sentiment is largely based on misinformation and prejudice (Barrera Rodriguez, Guriev, Henry, & Zhuravskaya, 2017; Liu, 2023; Taş & Taş, 2018). As a matter of fact, the crime rates of immigrants, which occupy quite an important place in the current discourse, are an example of this misinformation. Basically, widespread beliefs that immigrants increase crime rates are not supported by scientific data. On the contrary, several studies show that immigrants have proportionally lower crime rates than locals. This is considered as one of the critical indicators showing how the negative perception of immigrants in society is incompatible with reality (Ignatans & Roebuck, 2018; Koçanlı, 2023; Light, He, & Robey, 2020; Vaughn & Salas-Wright, 2018).

The contribution of immigration and immigrants in general to the national economy and welfare should not be ignored. Immigrants occupy an important place in the labor market and contribute to economic growth by providing labor supply in various sectors. In addition, the entrepreneurial activities of immigrants strengthen the economic and social fabric of societies with their innovative business models and cultural heritage. A study conducted in the United States shows that immigrants accounted for 25 percent of startups in the country in 2017 and made significant contributions to economic growth (Kerr & Kerr, 2020). Many studies around the world also reveal that immigrants constitute an important workforce for medium-sized enterprises and make a significant contribution to the national economy (Jin-no & Yasuoka, 2022; Pizza, 2018; Pulido & Varón, 2020; Sun, 2022).

Immigrants add value to destination countries with a variety of different skills and talents. Educated immigrants make important contributions in fields such as science, technology, engineering and medicine, and contribute to societal progress by sharing their knowledge and experience. Indeed, in Canada, immigrants are known to be involved in scientific research and innovative projects, thereby increasing the country's competitiveness (Canada. ca, 2020).

Anti-immigrant sentiment undermines social cohesion and creates deep divisions between communities, fueling racism and discrimination. It poses significant obstacles to social peace by negatively affecting the social, economic, and cultural lives of immigrants. This process of marginalization, where negative attention is given to immigrants rather than recognizing their contributions supported by scientific findings, has the potential to cause numerous social problems in the short, medium, and long term. Indeed, it has been observed that Palestinians in Lebanon, Rohingya in Bangladesh, and Africans in France have experienced profound increases in social problems such as poverty, unemployment, crime, and child labor due to prolonged marginalization.

The aim of this study is to identify the challenges immigrants in Türkiye face due to marginalization and to propose solutions to these issues. In this context, discussions focused on the problems of immigrants, potential risks in the short, medium, and long term, the development of a new language and discourse to combat racism and promote social peace, as well as the formulation of an action plan and the creation of working groups to achieve these goals. The workshop was held with the aim of supporting the social integration of migrants and fostering social peace.

Within the scope of the workshop, the main problems encountered by immigrants and strategies for solving these problems were discussed. Participants covered a wide range of topics, from immigrants' position in the labor market to housing conditions, and from access to healthcare to educational opportunities. These discussions offer valuable data to support the social integration of immigrants and enhance their living standards.

The problems encountered by immigrants extend beyond the individual level and impact the broader social structure. Therefore, addressing these challenges is crucial for maintaining social peace and harmony. It is believed that accepting immigrants into society and ensuring their equal rights will strengthen social cohesion and solidarity.

One of the key goals of the workshop was to develop a new language and discourse to combat racism and promote social peace. Discussions on the origins and impacts of racism highlighted the necessary steps toward building a more inclusive and empathetic society. In this context, participants offered concrete recommendations for fostering social peace and harmony.

Anti-immigrant sentiment and marginalization have harmful consequences not only for immigrants but also for society as a whole. Social polarization, intolerance, and conflict pose significant barriers to social peace. Therefore, combating racism and ensuring social cohesion are crucial for both immigrants and locals.

In this regard, the workshop serves as a key platform for identifying the challenges faced by immigrants and developing strategies to address them. Participants create concrete proposals to support immigrant integration and work together to implement these solutions. This collaboration is crucial for ensuring social peace and cohesion.

2 METHODOLOGY

The workshop's methodology is grounded in qualitative research methods, which aim to deeply understand participants' experiences, perceptions, and meanings. In this workshop, where the challenges faced by immigrants and potential solutions were discussed, qualitative research methods were used. All conversations and discussions were audio-recorded, and the data collected was analyzed through a phenomenological framework.

2.1. Selection and Allocation of the Participants

Representatives from institutions directly or indirectly involved in migration, such as non-governmental organizations, public institutions, and universities, were invited to the workshop. Participants were selected based on their experience with migration, academic and professional backgrounds, the influence of the organizations they represent on migration policies, and their ability to contribute to the workshop's objectives. Formal invitations were sent to 57 individuals, of whom 42 participated in the workshop.

2.2. Structure of the Workshop

The workshop was planned as a two-day event. On the first day, a general meeting was held with all participants seated around a U-shaped table. During this meeting, the broader framework of the problems faced by immigrants was discussed, and the topics for the second day's sessions were shaped based on participants' feedback. The first day also included sessions on key topics such as identifying priority issues, the challenges faced by international students, potential risks in the short, medium, and long term, developing a new language and discourse to combat racism and promote social peace, and creating an action plan and working groups.

On the second day of the workshop, six discussion groups were formed around the identified topics. Each group, discussing their respective topics at separate tables, was composed of participants with relevant expertise. Efforts were made to

ensure that each group included representatives from non-governmental organizations, universities, and public institutions. Additionally, a moderator and a rapporteur were assigned to each group to facilitate the sessions and ensure that the discussions were orderly and audio-recorded.

2.3. Data Collection and Analysis

All sessions during the workshop were recorded. The questions raised in the plenary session on the first day were distributed to the groups on the second day for discussion. Based on the responses from the rapporteurs, common themes were identified for the final report. These themes were formed by synthesizing the findings and suggestions shared by participants. The raw data were cleaned and organized according to the identified themes and sub-themes through a collaborative process with the rapporteurs. After data cleaning, the analysis was conducted using the MaxQDA 2024 Pro software. During this analysis, participants' opinions and suggestions were examined in detail and categorized using thematic analysis.

2.4. Participant Profile

Participants in the workshop included academics, public institution representatives, nongovernmental organization leaders, lawyers, journalists, and politicians. The participation of non-governmental organizations representing immigrants in the workshop—who personally face these challenges and have firsthand experience—was crucial for identifying the problems faced by immigrants. Additionally, representatives of international nongovernmental organizations participated to share the experiences of our people who moved to Europe years ago. This diversity enriched the workshop, offering a broad range of perspectives and contributions from various areas of expertise.

2.5. Tools and Techniques

The tools used in the workshop included audio recorders and data analysis software. All conversations and discussions during the sessions were recorded, transcribed, and then analyzed. Thematic analysis was performed using MaxQDA 2024 Pro software, allowing for an in-depth examination and understanding of participants' experiences and suggestions.

3 OUTPUTS

The workshop's outputs address the main challenges faced by immigrants and the proposed solutions to these issues. This section summarizes the key findings and recommendations from the workshop. The findings highlight the social, economic, cultural, and political problems immigrants encounter, along with suggested solutions.

3.1. Findings

3.1.1. Social Polarization and Conflict

Workshop participants noted that anti-immigrant sentiment is leading to significant polarization and conflict within society. In particular, the rising tension between locals and immigrants is making coexistence increasingly difficult. Participants highlighted that this polarization is evident in schools, workplaces, and neighborhoods. It is also spreading to younger generations, with immigrant children experiencing bullying in schools. As a result, gangs of children are forming, leading to clashes of identity. Furthermore, foreign students at universities face discrimination, limiting their potential to contribute to social cohesion due to the prejudices they encounter in both academic and social settings.

3.1.2. Effects of Discrimination and Marginalization on Social Fabric

Participants emphasized that discrimination and marginalization against immigrants leave deep marks on their economic and social lives. The difficulty that immigrants face in finding employment hinders their ability to sustain their economic well-being. It was noted that immigrants, particularly those working in the construction and service sectors, are often employed at low wages and under poor working conditions. This situation forces immigrant families to live in overcrowded and unhygienic conditions. Additionally, due to their low socioeconomic status, immigrants are unable to live in shared environments with locals, resulting in their concentration in specific

urban areas, which limits interaction between immigrants and the local population. Furthermore, the existing crime and criminal behavior prevalent in low-income city suburbs negatively impacts immigrants living in these areas, sometimes drawing them into these criminal environments.

3.1.3. Negative Impact of the Media on Anti-Immigrant Sentiment

During the workshop, it was noted that the way the media portrays immigrants in the news fosters negative perceptions of them in public opinion. It was emphasized that misinformation and hate speech, whether spread consciously or unconsciously, especially on social media, amplify discrimination and violence against immigrants. There is an ongoing process where claims of high crime rates among immigrants circulate, and crimes are often easily attributed to immigrants. This also makes it difficult to obtain reliable information about immigrants. Additionally, the spread of extreme examples—such as immigrants entering universities without exams, receiving free medical care without waiting, and being paid by the state—intended to create antiimmigrant sentiment, fuels social anger and intolerance.

3.1.4. Living Conditions of Immigrants

It was found that immigrants face significant challenges regarding basic rights such as housing, access to health services, and authorized employment. Participants highlighted that immigrants are often housed in poor conditions, have limited access to healthcare, and encounter bureaucratic obstacles when applying for work permits. In fact, it was noted that immigrants without health insurance are unable to access medical care, even in emergencies, especially in recent times.

3.1.5. Role of the Media Organizations in Policies Regarding Immigrants

The media plays a crucial role in spreading anti-immigrant discourse. Participants noted that certain media outlets, by reporting biased news about immigrants, contribute to increasing intolerance and hostility towards them in society. Journalists and media workers among the participants emphasized that the media's portrayal of immigrants as dangerous and criminal poses a threat to social peace.

3.1.6. Need for Stability in Policies Regarding Immigrants

At the workshop, it was noted that migration policies are subject to change based on the political climate, leading to inconsistencies. This creates uncertainty and complicates long-term planning for immigrants. Participants emphasized that while migration policies were initially more inclusive and humanitarian, they have become stricter and more restrictive over time due to the influence of both global and local dynamics. It was noted that this new approach towards immigrants has sometimes been shaped by more restrictive and exclusionary policies. The media's role in shaping public perception was highlighted as an important factor. Participants

mentioned practices such as the opening of gates at the Greek border for entry into Europe, sudden deportation decisions for immigrants without travel permits, arbitrary deportation processes, difficulties in obtaining identity cards, and granting citizenship to some family members but not others. These practices were explained to have created uncertainty and psychosocial distress among immigrants.

3.1.7. Deficiencies of the Presidency of Migration Management in Strategy Formulation

At the workshop, the challenges faced by the Presidency of Migration Management in defining and implementing migration strategies were discussed. Migration management is influenced by government-determined policies, and it was noted that recent changes in these policies have affected both migration management and practices. Concrete examples of these strategy deficiencies include the lack of transparency in removal centers, uncertainties in deportation processes, and issues in obtaining identity cards. Additionally, failures in the use of mobile vehicles and shortcomings in the address notification system were highlighted as negatively impacting immigrants. It was emphasized that the Presidency of Migration Management has yet to develop a more transparent and long-term strategy in these areas. These limitations complicate the integration process and create increased legal uncertainties for immigrants.

3.1.8. Use of the Immigrant Issue as a Political Tool in the Election Periods

During the workshop, it was noted that the issue of immigration is often used as a political tool during election periods. Political parties develop strategies to gain votes by taking positions on immigration, which in turn makes the social acceptance of immigrants more difficult. The dominance of anti-immigrant discourse by opposition parties has pressured the government to shift its immigration policies, resulting in harsher and more restrictive measures during election times. This situation exacerbates racism and discrimination, hindering the social integration of immigrants. As a result, political narratives based on antiimmigrant sentiments contribute to social polarization and xenophobia, further politicizing the issue during election cycles.

3.1.9. Accessibility of Legal Support Mechanisms

It was identified that immigrants had serious problems in accessing legal support mechanisms. Participants noted that legal assistance and counseling services were inadequate and immigrants had difficulties in accessing these services. As a matter of fact, a legal counselor stated that immigrants were not sufficiently informed about their legal rights and therefore many violations of rights were experienced. On the other hand, the inadequacy of the legislation and the deficiencies in implementation, especially in the areas of removal processes, deportation and alternative measures to administrative detention, constitute a major problem for immigrants. Difficulties in obtaining legal support and assistance in these processes make it difficult for immigrants to defend their rights and in many cases prevent the fair execution of legal proceedings. Inadequate

legislation and uncertainties in practices cause immigrants to be deprived of legal security in these processes.

3.1.10. Deportation Processes

It was reported that violations of laws and human rights have occurred during the deportation processes of immigrants. Participants emphasized that these processes should be conducted transparently and fairly. Additionally, instances such as occasionally deporting children under the age of 18 alone, as well as deporting the wrong individuals due to irregular practices, were highlighted. Furthermore, it was noted that unlawful actions in removal centers often force immigrants to sign documents under the pretense of voluntary return, with no clear standards due to the arbitrary enforcement of deportation policies.

3.1.11. Family Fragmentation as a Result of Refoulement

It was stated that refoulement processes lead to family fragmentation and this situation has deep traumatic effects on immigrant families. Participants emphasized that family integrity should be protected during repatriation processes.

3.1.12. Challenges Faced by International Students

The workshop also highlighted the challenges faced by international students, particularly the significant bureaucratic obstacles they encounter when obtaining and renewing residence permits. These barriers disrupt their educational progress and, in some cases, lead to students dropping out. Moreover, it was noted that international students are often drawn into issues of discrimination and anti-immigrant sentiment, where they are negatively portrayed in political discourses and public debates, further reinforcing social prejudices. This environment makes it difficult for international students to integrate academically and socially, limiting their ability to successfully continue their education.

3.2 Recommendations

During the workshop, participants identified key findings and offered recommendations to address these issues. A summary of their recommendations is outlined and explained below.

3.2.1. Development of Integration Programs in Schools

Special integration programs should be developed in schools to help immigrant students adapt more effectively to the educational process. These programs should incorporate multilingual educational materials to help students overcome language barriers. Additionally,

cultural awareness courses should be included in the curriculum, and special training for teachers should be provided. Regular seminars and workshops should be held to raise teachers' awareness of the unique needs of immigrant students. On the other hand, it was emphasized that the Conditional Education Assistance provided by the Ministry of Family and Social Services should be expanded to prevent the growing prevalence of child labor among immigrant children and ensure their regular attendance in schools.

3.2.2. Improvement of Conditions for International Students

Economic difficulties and employment-related challenges faced by students were also highlighted, with particular emphasis on issues such as insufficient scholarship amounts, and the inability to cover housing and nutrition costs. Participants stressed that bureaucratic obstacles related to residence permits need to be removed, and access to health services should be made easier for students. Specifically, delays and high costs in the residence permit process were noted as causing significant hardship for students. In this context, recommendations were made to facilitate access to residence permits and health services, address housing shortages, and increase scholarship amounts.

3.2.3. Community-Wide Campaigns to Raise Awareness

Awareness-raising campaigns should be launched to reduce prejudice against immigrants and promote social cohesion and participation. City- and neighborhood-based projects, such as neighborhood gatherings and cultural exchange festivals, should be organized to foster multiculturalism. These could include joint art and music events for both local and immigrant communities. Additionally, informative brochures, public service announcements, and social media campaigns should be employed to reach a broader audience and enhance community understanding.

3.2.4. Regulation of the Media's Discourse on Immigrants

A code of ethics should be established to regulate negative and biased media discourse concerning immigrants. Training programs and workshops should be organized to encourage media outlets to report on immigration issues impartially and accurately. Additionally, stricter oversight and penalties should be implemented to enforce media ethics and accountability.

3.2.5. Resolution of Accommodation Problems

Housing projects supported by local governments should undergo regular inspections to ensure the quality of the homes provided. These inspections are crucial for improving the living conditions of immigrants who are often forced to live in substandard and unhealthy environments. Immigrants should be made more aware of their housing rights and provided with the necessary legal support to defend these rights.

3.2.6. Facilitation of Health Insurance Processes Including Registration

To facilitate immigrants' access to healthcare, the health insurance and registration processes should be simplified. Language assistance should be expanded in healthcare facilities to offer services in multiple languages. Mobile health services need to be extended, with an increase in mobile clinics for immigrants in hard-to-reach areas. Health centers should be established to facilitate immigrants' access to health services and free counseling services should be provided at these centers.

3.2.7. Improvement of Psychosocial Support Services

Psychosocial support services should be developed to enhance the psychological wellbeing of immigrants. Individuals under protection should receive psychological support, including regular individual and group therapy sessions led by expert psychologists. These services must be culturally sensitive and tailored to the specific needs of immigrants. Additionally, specialized therapy programs should be created to address post-traumatic stress disorder and other mental health issues. Increasing the number of women's shelters to protect immigrant women from neglect and abuse is also deemed essential.

3.2.8. Expanding Employment Opportunities for Immigrants

Vocational training programs and job placement services should be implemented to enhance the participation of immigrants in the labor market. Language courses and occupational training programs should be organized to improve immigrants' professional skills. Tax breaks and incentives should be offered to employers to encourage the hiring of immigrants. Additionally, efforts should be made to empower immigrant women by developing opportunities for them to create employment, thereby reducing the population dependent on social assistance.

3.2.9. Ensuring Fair and Equal Working Conditions

Policies should be established to prevent discrimination in the workplace, ensuring that immigrants can work under fair and equal conditions. Training and awareness-raising programs focused on combating discrimination against immigrants should be organized. Additionally, the frequency of inspections by labor inspectors should be increased to enhance working conditions. The processes related to the Travel Permit Certificate should be reorganized to facilitate access to employment opportunities. Furthermore, support from international organizations should be provided to medium and large-scale enterprises to help reduce unregistered employment.

3.2.10. Extending Legal Assistance Services

The scope of legal aid services for immigrants should be expanded. The number of centers providing free legal advice should be increased, and informational materials

should be distributed to ensure the protection of immigrants' rights. Immigrants should be informed of their legal rights and provided with training to effectively defend them. Legal aid centers should be made accessible in areas where immigrants live in large numbers. It is of utmost importance to ensure that immigrants receive adequate legal assistance, especially in sensitive legal processes related to removal centers, deportation, and alternative measures to administrative detention. Developing mandatory legal support mechanisms in cooperation with bar associations is crucial in demonstrating the importance Türkiye places on human rights at the international level.

3.2.11. Legal Support for the Prevention of Violence and Abuse

Judicial support mechanisms should be reinforced to prevent violence and violations of the rights of immigrants. Police and security forces should receive training on how to interact with immigrants, and rapid response teams for rights violations should be established. Interpreter support should be provided to help immigrants overcome language barriers when applying to judicial authorities. Additionally, special legal provisions should be made to ensure the protection of immigrants during judicial processes.

3.2.12. Educating Law Enforcement Officers for the Safety of Immigrants

Security training for law enforcement officials should be enhanced to ensure the safety of immigrants. Security measures should be tightened in areas with a high concentration of immigrants and special protocols should be developed for the protection of immigrants in social incidents. Law enforcement officers should be provided with awareness training on discrimination and ill-treatment of immigrants.

3.2.13. Preventing Abuse by Criminal Organizations

Awareness-raising and protective programs should be launched to prevent the exploitation of immigrants by criminal organizations. International cooperation and coordination on migration routes should be intensified and border security measures should be enhanced to prevent irregular migration. Strict controls and criminal sanctions should be enforced to prevent immigrants from being targeted by criminal organizations involved in human trafficking and forced labor.

3.2.14. Legal Regulations to Protect the Rights of Immigrants

Existing laws need to be consolidated, and new legal regulations should be introduced to protect the rights of immigrants. The process of preparing more detailed regulations, particularly for the rights of Syrians under temporary protection status, should be initiated.

3.2.15. Sustainability of the Policies Regarding Immigrants

The sustainability of migration policies should be ensured, with long-term policies developed to support the integration of immigrants. Migration policies need to address all segments of society. In this context, a long-term migration strategy plan should be developed under the coordination of the Presidency of Migration Management.

3.2.16. Updating Action Plans and Establishing New Ones

Participants emphasized the need for a range of standards to address the diverse aspects of migration and meet the needs of immigrants. Ambiguity on how to tackle migration leads to divergent practices and sudden, dramatic policy shifts. Participants emphasized that an action plan should be developed under the coordination of the Presidency of Migration Management, involving key stakeholders such as the Ministry of Family and Social Services, the Ministry of Labor and Social Security, and the Ministry of Interior. In preparing such an action plan, it was noted that collaborating with national and international non-governmental organizations would enhance the development of field-oriented policies.

Participants also suggested the need for an action plan on integration, cohesion and equal participation of immigrants. They emphasized the importance of lobbying state mechanisms and stated that both opposing and supporting lobbies, along with advocacy mechanisms, should be established to address concrete problems. It was suggested that the action plan be structured as a 2+2 four-year framework, considering Türkiye's electoral process. Additionally, short-term, medium-term, and long-term objectives should be differentiated based on ideal, practical, and pragmatic demands. Recognizing the importance of capacity building in communication and knowledge production, participants highlighted the need for strong communication and coordination to ensure consistency in discourse and meaning among individuals and institutions working in this field.

CONCLUSION

The findings from the workshop, aimed at exploring the problems faced by immigrants in society and the solutions to these issues, reveal that participants primarily emphasized the difficulties immigrants encounter in economic, social, cultural, and political spheres, as well as the impact of these challenges on social cohesion. The negative impact of anti-immigrant sentiment, discrimination, marginalization, and media representation on the lives of immigrants has been explored from various perspectives.

The workshop identified key issues faced by immigrants, including economic difficulties, housing problems, limited access to health services, and challenges related to basic rights like work permits. Participants emphasized the need to improve immigrants' living conditions. Particularly, improving the quality of housing, facilitating access to health services and expanding legal support mechanisms are recommended.

The participants highlighted that the media's negative discourse against immigrants fosters prejudice and discrimination within public opinion. They emphasized that this media-driven attitude threatens social harmony and hinders the creation of a shared living space with immigrants. In response, they recommended the development of training programs and codes of ethics aimed at promoting impartial and accurate reporting on immigrant issues. Additionally, they suggested that media outlets should be monitored by an appropriate audit mechanism to ensure compliance with these standards.

Participants also highlighted the unstable nature of migration policies, emphasizing that this inconsistency hinders immigrants' long-term planning and creates uncertainty. They stated that the Presidency of Migration Management is inadequate in formulating an effective migration strategy, and they called for regulations to address policies that complicate immigrants' adaptation. Additionally, they stressed the importance of developing long-term and sustainable policies to protect immigrants' rights and promote social cohesion.

Legal problems faced by immigrants and human rights violations during deportation processes were significant topics of discussion at the workshop. Participants emphasized the need to enhance legal support mechanisms and expand judicial support services to prevent violence and abuse against immigrants. They also highlighted the necessity of judicial reforms to protect immigrants' rights and ensure their access to fair trial processes.

The role of non-governmental organizations in facilitating the integration of immigrants into society was also emphasized.

Non-governmental organizations play a crucial role in advocating for immigrants' rights, raising awareness, and fostering social cohesion. It was recognized that supporting and collaborating with these organizations is essential to promote the active participation of immigrants in social life.

SOURCES

- Barrera Rodriguez, O. D., Guriev, S. M., Henry, E. ve Zhuravskaya, E. (2017). Facts, Alternative Facts, and Fact Checking in Times of Post-Truth Politics. SSRN Electronic Journal. doi:10.2139/ssrn.3004631
- Canada.ca. (2020, September 14). Benefits of immigration on Canadian sectors. promotional material. Retrieved July 27, 2024 from [https://www.canada.ca/en/immigration-refugee-es-citizenship/campaigns/immigration-matters/growing-ca-nada-future.html](https://www.canada.ca/en/immigration-refugee-citizenship/campaigns/immigration-matters/growing-canada-future.html).
- Ignatans, D. ve Roebuck, T. (2018). Do more immigrants equal more crime? Drawing a bridge between first generation immigrant concentration and recorded crime rates. *Crime, Security and Society* içinde (C. 1). doi:10.5920/css.2018.03
- Jinno, M. ve Yasuoka, M. (2022). Economic benefits of immigration for natives: The effects of immigrants through the school system. *International Review of Economics*, 69(2), 125-143. doi:10.1007/s12232-022-00388-2
- Kerr, S. P. ve Kerr, W. (2020). Immigrant entrepreneurship in America: Evidence from the survey of business owners 2007& 2012. *Research Policy*, 49(3), 103918. doi:10.1016/j.respol.2019.103918
- Koçanlı, M. (2023). Türkiye Genelinde 2020-2022 Yılları Arasında Jandarma Sorumluluk Sahasında Düzensiz Göçmenlerin İşlediği Suçların Sosyolojik Değerlendirilmesi. *Mukaddime*, 14(2), 256-283. doi:10.19059/mukaddime.1348634
- Light, M. T., He, J. ve Robey, J. P. (2020). Comparing crime rates between undocumented immigrants, legal immigrants, and native-born US citizens in Texas. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, 117(51), 32340-32347. doi:10.1073/pnas.2014704117
- Liu, J. (2023). Framing Syrian refugees: Examining news framing effects on attitudes toward refugee admissions and anti-immigrant sentiment. *Newspaper Research Journal*, 44(1), 6-25. doi:10.1177/07395329221077251
- Pizza, G. (2018). The economic benefits of immigration on host countries: Japan from a comparative perspective. -<https://www.semanticscholar.org/paper/The-economic-benefits-of-immigration-on-host-Japan-Pizza/b40186ceb5f65cb-866b2ff19a0b8d84e51a88b3c> adresinden erişildi.
- Pulido, J. ve Varón, A. (2020). Misallocation of the Immigrant Workforce: Aggregate Productivity Effects for the Host Country. doi:10.32468/be.1135

- Sun, S. (2022). Research on the Economic Benefits of Immigration in Canada: 2021 International Conference on Social Development and Media Communication (SDMC 2021), sunulmuş bildiri. doi:10.2991/assehr.k.220105.276
- Taş, O. ve Taş, T. (2018). Post-Hakikat Çağında Sosyal Medyada Yalan Haber ve Suriyeli Mülteciler Sorunu. Galatasaray Üniversitesi İletişim Dergisi. doi:10.16878/gsuilet.500943
- Vaughn, M. G. ve Salas-Wright, C. P. (2018). Immigrants commit crime and violence at lower rates than the US-born Americans. Annals of Epidemiology, 28(1), 58-60.e1. doi:10.1016/j.annepidem.2017.10.016

daha fazla bilgi için

/goc_vakfi

/gocarastirmalarivakfi